

ศิลปะการพูดสำหรับผู้นำ

โดย น.ท.วิจิต วงศ์สายตา

ศน.บ., น.บ., ศษ.ม.

บทนำ

สภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันทำให้ทุกคนต้องต่อสู้ดิ้นรน เพื่อให้ตัวเองและครอบครัวรอดให้ได้ จึงเกิดการต่อสู้แย่งชิงกันในหลายมิติหลายเหตุการณ์เชื่อมโยงหลายประเด็นเกิดความขัดแย้งแย่งชิงกัน แย่งที่กันทำกิน แย่งถิ่นกันอยู่ แย่งคู่กันพิชิต แย่งอำนาจกันเป็นใหญ่หลายสังคมหลายชุมชนที่ได้ผู้นำ หรือผู้ที่ประธานในการนำหมู่ชนนำชุมชนไปสู่สิ่งที่ดีก็จะนำพาชุมชนนั้นมีความสุขสงบร่มเย็น แต่ถ้าผู้นำหรือประธานในสังคมนั้นไม่ดี ไม่มีคุณธรรมก็จะเกิดความไม่สงบเกิดความเดือดร้อนขึ้นในสังคมเพราะผู้นำเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการเป็นอยู่แม้ในสังคมเล็กเล็กระดับครอบครัว ชุมชน ตลอดถึงระดับสังคมประเทศชาติ และประชาคมโลกได้

ผู้นำ (Leader) ในสถานการณ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้ที่จะเป็นหัวหน้าหรือประธานต้องมีความรู้ความสามารถ และมีศิลปะหรือศาสตร์ในการครองตน ครองคน และครองงานอย่างดี จึงจะทำให้การเป็นผู้นำคนประสบความสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับของผู้ตาม กัลยาณมิตรหรือผู้ที่ประสานงาน ผู้นำที่ดีต้องมีศิลปะและศาสตร์การเป็นผู้นำ

ในที่นี้จะนำเสนอในมิติในด้าน “ศิลปะการพูด” หรือการสื่อสารด้านต่าง ๆ สำหรับผู้ที่จะเป็นผู้นำ ซึ่งจะเป็นทั้ง “ศิลป์” หรือ “ศาสตร์” ที่ผู้จะเป็นผู้นำหรือผู้นำที่เป็นอยู่แล้วควรมีหรือพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

จะขอแนะนำเสนอในประเด็นต่าง ๆ พอสังเขปให้ทราบ ดังนี้

๑. ความสำคัญของการพูด
๒. ศิลปะในการสื่อสาร หรือ การพูด
๓. ผู้นำกับการมีศิลปะในการพูด

๑. ความสำคัญของการพูด

ทักษะการพูดเป็นการสื่อสารให้ผู้อื่นได้เข้าใจในความต้องการของเรา หรือสื่อสารเพื่อให้ประโยชน์บางอย่างกับผู้คน การพูดจึงเป็นเสมือนอีกหนึ่งหัวใจของความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ ไม่มีผู้นำคนไหนพูดไม่เป็น ไม่มีคนสำเร็จคนไหนที่ไม่เคยเอาทักษะการพูดออกมาใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพ แม้ว่าเราจะสามารถสื่อสารด้วยช่องทางอื่น ๆ ได้ เช่น ข้อความ รูปภาพ เป็นต้น แต่ท้ายที่สุดสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของคนอื่นได้ดีกว่าก็คือการพูดนั่นเอง คนที่พูดได้อย่างมีเสน่ห์น่าฟัง น่าติดตาม จะเป็นผู้ที่ได้เปรียบคนอื่นโดยอัตโนมัติ

๒. ศิลปะในการสื่อสาร หรือ การพูด

การพูดเป็นศิลปะอย่างหนึ่งในการติดต่อสื่อสาร ผู้ที่จะเป็นผู้นำควรมีและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา

การพูด คือ การใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง และกิริยาอาการ เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนความต้องการของผู้พูดให้ผู้ฟังได้รับรู้ และเกิดการตอบสนอง การพูดที่ดี คือ การใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง รวมทั้งกิริยาอาการอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ตามจรรยา มารยาทและประเพณีนิยมของสังคม เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความรู้ ประสบการณ์ และความต้องการที่เป็นคุณประโยชน์แก่ผู้ฟัง เพื่อให้เกิดการรับรู้และเกิดผลการตอบสนองอย่างสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายของผู้พูด

เราอาจแบ่งการพูดของมนุษย์ออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. การพูดระหว่างบุคคล
๒. การพูดในกลุ่ม
๓. การพูดในที่ชุมนุมชน
๔. การพูดทางสื่อมวลชน

การพูดเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้กิจการต่าง ๆ สำเร็จไปได้ด้วยดี ผู้มีความสามารถในการพูด จึงเป็นผู้มีอำนาจอยู่ในตัว ก่อให้เกิดผลดีในการดำเนินชีวิต ทั้งในด้านกิจการงานและด้านส่วนตัว

๓. ผู้นำกับการมีศิลปะในการพูด

ผู้นำที่ดี หรือผู้ที่พัฒนาตนให้เป็นผู้ที่ดีควรมีศิลปะในการพูด

การพูดของผู้นำระดับโลก ทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยเฉพาะการพูดต่อหน้าที่สาธารณะชน หรือการพูดต่อหน้าที่ชุมชน ซึ่งบุคคลที่เป็นผู้นำมักจะต้องใช้การพูดเพื่อจูงใจให้คนจำนวนมาก คล้อยตาม เช่น JFK หรือ จอห์น เอฟ. เคนเนดี, อับราฮัม ลินคอล์น, บารัค โอบามา ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นอดีตประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา หรือ Tony Blair (โทนี่ แบลร์) อดีตนายกรัฐมนตรีของประเทศอังกฤษ หรือ อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ อัจฉริยะบุคคลระดับโลก

หากเรานำเอาคำพูดของบุคคลเหล่านี้มาวิเคราะห์ดูเราจะพบว่า พวกเขา มีเทคนิคในการพูดต่อหน้าที่ชุมชนและใช้เทคนิคต่าง ๆ ดังนี้

๑. มีการสอดใส่อารมณ์ต่าง ๆ ลงไปในน้ำเสียง เราจะเห็นว่าสุนทรพจน์ของผู้นำระดับโลก มีชีวิตชีวา เพราะเขาสอดใส่อารมณ์ ความรู้สึก ลงไปในน้ำเสียง จึงทำให้ผู้ฟังเกิดความกระตือรือร้น อยากฟัง อีกทั้งมีความซาบซึ้งกินใจ ในเวลาฟังอีกด้วย

๒. มีการใช้ วรรคทอง ซึ่งการใช้วรรคทองทำให้ผู้ฟังเกิดการจดจำ

อับราฮัม ลินคอล์น อดีตประธานาธิบดีของสหรัฐได้กล่าวในการไว้อาลัยแก่ผู้สูญเสียชีวิตในสงครามกลางเมือง ว่า “รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” หรือ “คุณอาจจะหลอกคนทุกคนได้ในบางเวลา คุณอาจจะหลอกคนบางคนได้ตลอดเวลา แต่คุณไม่สามารถหลอกคนทุกคนตลอดเวลาได้”

อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ อัจฉริยะคนหนึ่งของโลก “Learn from yesterday, live for today, hope for tomorrow.” “เรียนรู้จากวันวาน ใช้ชีวิตอยู่ในวันนี้ มีความหวังกับวันพรุ่งนี้”

JFK หรือ จอห์น เอฟ. เคนเนดี กล่าววาระทองในวันรับตำแหน่งประธานาธิบดีว่า “โปรดอย่าถามว่าประเทศชาติของท่านจะทำอะไรให้กับท่านได้บ้าง แต่จงถามว่า ท่านจะทำอะไรให้แก่ประเทศชาติของท่าน”

นางอินทิดา คานธี อดีตนายกรัฐมนตรีหญิงของอินเดีย “ถ้าท่านมีเงินหนึ่งรูปี และฉันมีเงินหนึ่งรูปี แล้วนำเงินนั้นมาแลกกัน ก็จะไม่มีความหมายอะไร แต่ถ้าคุณมีความเห็นหนึ่งความคิดเห็น ฉันมีหนึ่งความคิดเห็นและนำมาแลกกัน เราจะได้ความคิดเห็นเพิ่มเป็นสองความคิดเห็น”

๓. มีการใช้คำอุปมาอุปไมย หรือคำเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นคำที่สั้น กระชับรัด ซึ่งนิยมพูดกันในชีวิตประจำวัน อาจจะเป็นคำพูดในเชิงต่อว่าหรือเปรียบเปรย (ทั้งในทางดีและทางร้ายก็ได้) โดยผู้นำจะพูดโดยยกเอาเหตุการณ์หรือสิ่งแวดล้อมในขณะนั้นมาเทียบเคียง เพื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพไปตามนั้น มักจะมีคำเชื่อมว่า “เป็น , เหมือน , เท่า, ราวกับ” เป็นคำที่ใช้เชื่อมประโยค

๔. มีการยกตัวอย่าง ผู้นำที่พูดเก่งมักจะใช้ตัวอย่างประกอบเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจได้ง่าย ซึ่งตัวอย่างนั้นจะต้องสอดคล้องกับเรื่องที่พูด อีกทั้งเป็นตัวอย่างที่น่าสนใจ ผู้นำหลายคนมักใช้ตัวอย่างของตนเองหรือประสบการณ์ของตนเองเป็นตัวอย่าง เช่น ตนพบกับความยากลำบากมาก่อน ตนจึงเข้าใจและเห็นใจ บุคคลที่ยากลำบาก หรือ ตนได้ต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยมาและเกิดการสูญเสียเพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง ตนจึงเข้าใจเรื่องของการสูญเสียและการต่อสู้ทางการเมืองเป็นอย่างดี เป็นต้น

ดังนั้น ผู้ที่เป็นผู้นำ หรือ ผู้ที่ต้องการเป็นผู้นำ ควรนำเอาเทคนิคทั้ง ๔ ข้อข้างต้น ไปใช้หรือไปประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มความสามารถในการพูดของท่านให้เหมือนกับผู้นำ เมื่อท่านพัฒนาการพูดโดยใช้เทคนิคทั้ง ๔ ข้อนี้โดยการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง กระผมเชื่อว่า การพูดของท่านจะเหมือนกับผู้นำระดับโลก และท่านจะเป็นบุคคลหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการพูดแบบผู้นำ

สรุป

การสื่อสารมีได้หลายทาง แต่ที่สำคัญไม่น้อยคือการสื่อสารด้วยคำพูดที่ผู้พูดจะถ่ายทอดออกไปให้ได้ยิน คำพูดจึงมีความสำคัญระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งประโยคแห่งคำพูดเพียงสั้น ๆ หรือคำพูดเพียงคำเดียวสามารถสร้างมิตรหรือศัตรูได้ทันที คำพูดสร้างชีวิตให้รุ่งหรือร่วงก็ได้ คำพูดสร้างงาน สร้างเงิน หรือหมดงาน หมดเงินก็ได้ คำพูดสร้างความอบอุ่นหรือหนาวสะท้านก็ได้ คำพูดช่วยกระตุ้นความเก่งหรือความกลัวก็ได้ คำพูดสร้างภาวะผู้นำหรือสภาพล้มเหลวก็ได้ คำพูดสร้างพลังแห่งความรักสามัคคีหรือก่อให้เกิดความแตกแยกก็ได้ คำพูดบั่นทอนจิตใจให้พ่ายแพ้ก็ได้ คำพูดสร้างให้อีกเหิมหรือห่อเหี่ยวก็ได้ คำพูดช่วยให้คนยกย่องหรือเหยียดหยามก็ได้ คำพูดช่วยให้ได้รับพวงมาลัยลั่นหลามหรือก้อนอิฐเหล็กกลาญก็ได้ คำพูดโน้มน้าวจิตใจให้สุจริตหรือทุจริตก็ได้ คำพูดสร้างให้มีเสน่ห์หรือน่าเบื่อหน่ายก็ได้ ดังนั้นคำพูดทุกคำก่อให้เกิดประโยชน์หรือโทษแก่ผู้พูดและผู้ฟังได้เสมอ

ผู้นำ (Leader) ผู้นำจำเป็นต้องมีศิลป์และศาสตร์การเป็นผู้นำ โดยเฉพาะ ศิลปะในการพูดที่จะช่วยในการฝึกในการพัฒนาตน ในการดำเนินการหรือก่อให้เกิดขึ้น เป็นทั้ง “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ที่จะต้องฝึกฝนให้เกิดมีขึ้นเกิดประโยชน์แก่ตน ครอบครัว ที่ทำงาน หน่วยงาน สังคม ประเทศชาติ และสังคมชาวโลกได้ต่อไป

บรรณานุกรม

จิตรจำนง สุภาพ. (๒๕๓๘). การพูดระบบธรรมชาติ. กรุงเทพมหานคร : สิทธิสารการพิมพ์.

ภูวดล ภูภัทรโยธิน. (๒๕๔๒). สูตรสำเร็จจับพูดและคำอวยพร ฉบับจัดเต็ม. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.พรีนท์ จำกัด.

สุวิทย์ มุลคำ. (๒๕๔๕). ครอบครองเรื่องวิทยากร (พิมพ์ครั้งที่ ๙). กรุงเทพมหานคร : บริษัท ที.พี.พรีนท์.